

Stortingslijst van het archief van de Volkshogeschool Gent (1924-1970, 1977-1983)

(S/1982/013)

Jenny Franssen
Lode Hoste

Amsab-Instituut voor Sociale Geschiedenis
1985

INLEIDING

Geschiedenis¹

De Volkshogeschool (op de voorgevel van de oorspronkelijke gebouwen stond tevens “*Université populaire*”) is in 1924 opgericht als hulde aan Edward Anseele. Anseele koos ervoor om met de fondsen die ter ere van hem waren ingezameld te investeren in vorming. Dit resulteerde in de oprichting van de Volkshogeschool. Al de socialistische instellingen waren inderdaad zodanig gegroeid dat men hogere eisen aan het personeel van de coöperatieven, de syndicale beweging en de partij ging stellen. Een grondigere taalkennis, kennis van boekhouden e.d. waren hoogst noodzakelijk. De Volkshogeschool opende haar poorten op 1 maart 1925, aanvankelijk met een handelsafdeling. De instelling had al van bij de start succes: 139 mannen en 93 vrouwen schreven zich in. Een mooi gebouw in de Sint-Pietersnieuwstraat nr. 66 was als school ingericht. De school kwam onder leiding te staan van Alfons Anseele, onderwijzer op rust, en broer van Edward. De lessencyclus van dat eerste schooljaar duurde tot einde mei en een nieuw jaar begon op 13 september 1925. Vanaf dan waren er drie afdelingen gesplitst. Ten eerste waren er lessen in algemeen onderwijs, handel en techniek. Verder gaf men lessencyclusen voor studenten die een of ander onderwerp grondig wilden bestuderen. Ten slotte waren er om de veertien dagen voordrachten, die werden aangevuld met bezoeken aan nijverheidsinstellingen, tentoonstellingen, musea. Tevens werden er muziekavonden, debatavonden en bezoeken aan merkwaardigheden binnen en buiten de stad georganiseerd. Ook studiereizen werden voorzien. In de jaren 1925-1930 bevond de Volkshogeschool zich in de Sint-Pietersnieuwstraat nr. 66. de opeenvolgende directeurs waren Alfons Anseele, Hermans en Achilles Mussche. Op 5 januari 1928 overleed Alfons Anseele. Tot het einde van het schooljaar verzekerde M. Hermans, oud-inspecteur bij het openbaar onderwijs, de leiding van de school. Achilles Mussche, de bekende Vlaamse auteur, zelf leraar aan de Gentse Rijksnormaalschool en later inspecteur bij het hoger rijksonderwijs, nam daarna de bestuurstaak op zich. Hij werd in 1966 opgevolgd door Marcel David, leraar wiskunde en later inspecteur bij het stedelijk technisch en middelbaar onderwijs in Gent. Vanaf 1930 tot 1935 gingen de lessen van de Volkshogeschool door in de Sint-Margrietstraat 22. In 1935 werd er opnieuw verhuisd, naar de Vlasmarkt 9. Ook tijdens de Tweede Wereldoorlog gaf men daar les. Na de oorlog, tot 1952, werden de cursussen in de Tarbotstraat gegeven en vanaf 1953 waren de klaslokalen in de gebouwen van de Stedelijke Handelsschool in de Sint-Pietersnieuwstraat. Daar bleef de school tot in 1975. In dat jaar was er een laatste verhuis, naar de pasgebouwde Stedelijke Middelbare School aan de Bargiekaai. Al vanaf de oprichting was het doel van de Volkshogeschool veelzijdig. Het kwam er niet alleen op aan dat de Socialistische Partij in haar verscheidene afdelingen over gekwalificeerd personeel zou beschikken, maar ook een belangrijke dosis algemene vorming wou. De partijleiding stond erop dat ‘de kaders’ doordrongen werden van de beginselen die hen in de politieke strijd moesten leiden en van de noodzakelijke kennis inzake talen, aardrijkskunde, geschiedenis, ... daaraan verbonden.

Het archief

Michel Vermote maakte een eerste magazijnstaat van dit fonds op. Het bevat de ledenlijsten van de Volkshogeschool (1925, 1929-1934), jaarverslagen (1932-1948), kaften m.b.t. het Inrichtend Comité en de Commissie van bestuur (1936-1968), leerlingenlijsten van de schooljaren 1940-1941 t.e.m. 1948-1949. Verder kasboeken voor de periode 1924-1932, briefwisseling, persknipsels, tijdschriften (o.m. *Leiding en Socialistische Standpunten*) e.a. Het beslaat 25 nummers, opgeborgen in 1 archiefdozen, bestrijkt de periode 1924-1983 en is toegankelijk mits toestemming van de verantwoordelijke archivaris.

¹ Gebaseerd op: AVANTI, *Een terugblik, III, 1914-1931. Bijdrage tot de Geschiedenis der Gentsche Arbeidersbeweging*, Gent: sm Volksdrukkerij, 1938, p. 298-300.

STORTINGSLIJST

1	Kasboek. Uitgaven 06/11/1924 – 07/1932.
1924-1932
N.B. Bevindt zich op rek.	1 deel
2	Kasboek. Ontvangsten 06/11/1924 – 07/1932.
1924-1932
N.B. Bevindt zich op rek.	1 deel
3	Nota betreffende de stichting van de Volkshogeschool. Handschrift.
[1929]	1 stuk
4	Notulen van de Algemene Vergadering op 18/10/1925 – 15/10/1933. Handschrift.
[1925-1933]	1 stuk
5	Nota betreffende de inrichting van een handels- en een vakschool. Handschrift.
28 mei 1924	1 stuk
6	Dossier betreffende de jaarlijkse lesprogramma's schooljaren 1925-1940.
[1926-1940]	1 omslag
7	Briefwisseling betreffende een onderzoek naar de personeelszaken en financiën door
Wilhelm Pée in opdracht van de Duitse overheid.
1941	1 omslag
8	Dossier betreffende de toelating voor het voltooien van de afdeling handelssecretariaat met
een 4-de studiejaar.
1937-1939, 1945	1 omslag
9	Dossier betreffende de jaarlijkse lesprogramma's schooljaren 1945-1946, 1950-1952, 1953-
1955, 1956-1957, 1960-1963, 1964-1970, 1973, 1977-1978, 1980-1982.
[1946, 1951-1952, 1955, 1957, 1961-1963, 1965-1970, 1973, 1977-1978, 1980-1982]	1 omslag
10	Notulen van de Algemene Vergadering 04/03/1978 – 23/02/1983. Met jaarverslagen 1977-
1982.
1978-1983	1 omslag
11	Krantenknipsels betreffende de school.
1925-1937	1 omslag
12	Stukken betreffende statuten en reglementen.
1925, 1966	1 omslag
13	Stukken betreffende blanco attesten en diploma's.
Z.d.	1 omslag

14	Ledenlijst. 1925, 1929-1934 N.B. Bevindt zich op rek.	1 deel
15	Kasboek. 1929-1933 N.B. Bevindt zich op rek.	1 deel
16	Lijst betreffende vrouwelijke leerlingen voor de schooljaren 1940-1941 tot en met 1948-1949. [1941-1949] N.B. Bevindt zich op rek.	1 deel
17	Lijst betreffende mannelijke leerlingen voor de schooljaren 1943-1944 tot en met 1948-1949. [1941-1949] N.B. Bevindt zich op rek.	1 deel
18	Notulen van de Bestuurscommissie op 03/09/1936 – 14/02/1966. [1936-1966]	1 omslag
19	Briefwisseling van de Bestuurscommissie 1952-1955	1 omslag
20	Notulen van de Beheerraad en de Algemene Vergadering op 16/10/1966. [1966]	2 stukken
21	Stukken betreffende de Algemene Vergadering op 03/03/1968. 1968	1 omslag
22	Briefwisseling met de leden van de Raad van Beheer. 1966-1968	1 omslag
23	Notulen van het Inrichtend Comité 14/11/1936 – 16/06/1966. [1936-1966]	1 omslag
24	Stukken betreffende de samenstelling van de Raad van Beheer. 1930, 1958, 1965-1966	1 omslag
25	Dossier betreffende de jaarverslagen 1932/1933 – 1947/1948 1932[-1948]	1 omslag